

μήτος, Βαρόνου ἢ καὶ ἀπλῶς εὐγενούς· καὶ ἄλλα πάλιν, τὴν τάξιν εἰς ἣν ἀνήκει πολιτεία τις ἢ πόλις, ἄστὺ κλ. Τὸ στέμμα τίθεται πάντοτε ἄνω τοῦ θυρεοῦ.

Περὶ περικεφαλαίας. — Ἡ περικεφαλαία ἐθεωρεῖτο πρότερον ὡς ἀπλοῦν τῶν παρασῆμων κόσμημα, ἀλλὰ μετὰ τὴν II' ἐκατονταετηρίδα ἐθεωρήθη ὡς σημαντικὸν ἀξίας· διὸ λαμβάνει διαφόρους μορφάς καὶ σύγκειται ἐκ διαφόρων μετάλλων ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τοῦ φέροντος τὸ παράσημον. Αὕτη τίθεται ὡσαύτως ἄνω τοῦ θυρεοῦ, ἀλλὰ συνήθως ὑπὸ τὸ στέμμα, ἂν συγχρόνως ὑπάρχῃ καὶ τοῦτο.

Περὶ λωρίδας. — Λωρίδα καλεῖται τὸ ὑψηλότερον τοῦ παρασήμου μέρος, δηλονότι τὸ σημεῖον ὃ τίθεται ἐνίοτε ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ στέμματος ἢ τῆς περικεφαλαίας. Τὸ σημεῖον τοῦτο πολλάκις εἶναι πτεροφόρον, καὶ πάντοτε ἀξίας σημαντικόν.

Περὶ πλεκτάνης. — Πλεκτάνη λέγεται κυκλοειδὲς τι σημεῖον τὸ ὁποῖον παριστᾷ τὰς πλεκτάνας ἃς συνεβίζον νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῶν ἱπποτικῶν χρόνων οἱ εὐγενεῖς εἰς τὰς περικεφαλαίας αὐτῶν· διὸ τὸ σημεῖον τοῦτο τίθεται ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης πρέπει νὰ ᾔῃαι τοῦ αὐτοῦ μὲ τὸν θυρεὸν καὶ τὰ κύρια σημεῖα χρώματος. Λαμβάνει δὲ διαφόρους ὀνομασίας ἀναλόγως τοῦ σχήματος αὐτοῦ, δηλαδή, *πλεκτάνη περιεστρεμμένη δεδιπλωμένη κ.λ.*

Περὶ ἐπικαλύμματος. — Τὸ ἐπικάλυμμα παριστᾷ τεμάχια ὑφάσματος κρεμάμενα περὶ τῆς περικεφαλαίας ἐν εἴδει φύλλων καὶ ἐπιπίπτοντα ἑκατέρωθεν τῆς ἀσπίδος. Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶ πάντοτε τοῦ αὐτοῦ χρώματος μετὰ τῶν κυριωτέρων τοῦ θυρεοῦ μερῶν· λαμβάνουσι δὲ διαφόρους ὀνομασίας, ἀναλόγως τῶν σχημάτων τὰ ὁποῖα παριστῶσι.

Περὶ περικαλύμματος. — Τὸ περικάλυμμα παριστᾷ ὕψωμα περικαλύπτον ὁλόκληρον τὸ ἔμβλημα. Κατ' ἀρχὰς ἐτίθετο ἐπὶ τῶν βασιλικῶν μόνον παρασῆμων, ἀκολουθῶν δὲ ἐτέθη καὶ ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων, δουκῶν καὶ ἄλλων ἀνωτέρων ὑπαλλήλων. Εἶναι δὲ διαφόρων χρωμάτων καὶ ποιότητων ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ.

Περὶ στηριγμάτων. — Οὕτως καλοῦνται σημεῖα τινὰ τιθέμενα ἑκατέρωθεν ἢ ὑπὸ τὸν θυρεὸν, καὶ κρατοῦντα οὕτως εἰπεῖν ἢ ὑποστηρίζοντα αὐτόν. Ταῦτα δὲ παριστῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἰδανικά καὶ ἔμψυχα ὄντα, οἷον ἀγγέλους, ἀνθρώπους, σφίγγας, λέοντας κλ. Ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ἄψυχα φυσικὰ ἢ ἐντεχνα ἀντικείμενα, ὁποῖα οἱ κλάδοι δάφνης, μύρτου κλ. στῆλαι, πυροβόλα κλ. Τὰ στηρίγματα εἰσὶ συνήθως διπλᾶ τὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἐνίοτε ἀπαντῶνται καὶ μονήρη, ὅτε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κεῖνται ὑπὸ τὸν θυρεὸν κατὰ τὸ μέτρον τῆς βάσεως αὐτοῦ. Πολλάκις δὲ τὰ παράσημα φέρουσι συγχρόνως στηρίγματα κείμενα παρὰ τὸν θυρεὸν, καὶ ὑποστηρίγματα κάτωθεν αὐτοῦ.

Περὶ ἐπιμάχου φωνῆς ἢ συνθήματος (cri de guerre). — Οὕτως καλεῖται ἡ συνθηματικὴ φωνὴ ἣν μεταχειρίζονται οἱ πολέμιοι κατὰ τὴν ἀρχὴν

ἢ διαρκούσης τῆς μάχης ἵνα διακρίνονται τῶν ἐχθρῶν. Οὕτως εἰς τὰς ἐν Ταυρίδι σημερινὰς μάχας οἱ Γάλλοι συνεβίζουσι νὰ ἀναφωνῶσι τὸ *Vive l'Empereur*, οἱ δὲ Σάρδοι τὸ *Il Rè, la Patria*. Ἡ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ Α' ἐπιμάχος φωνὴ ἦτο *Honneur et Patrie*. Τὴν συνήθη τοῦ οἰκογενειάρχου ἐπιμάχον φωνὴν σημειοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς τὸ ἄνω μέρος τῶν παρασῆμων αὐτοῦ.

Περὶ συμβολικοῦ ῥητοῦ (devise). — Οὕτω καλεῖται σύντομός τις ἐκφρασίς ἀνακαλοῦσα ἀξιωματικόν τι ὄνομα, πράξιν, ἢ ἀντικείμενον. Τὰ συμβολικά ῥητὰ εἶναι εἴτε ἀτομικά εἴτε κληρονομικά, ὅτε δηλαδή φέρονται εἰς τὰ παράσημα ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας κατὰ παράδοσιν. Το συμβολικὸν ῥητὸν τίθεται συνήθως ἄνω τοῦ οἰκοσήμου, ἀλλ' ὅταν τοῦτο φέρῃ συγχρόνως καὶ ἐπιμάχον φωνήν, τότε αὕτη μὲν τίθεται πρὸς τὸ ἄνω μέρος, τὸ δὲ συμβολικὸν ῥητὸν πρὸς τὸ κάτω. Ἀμφοτέρω δὲ ἐμπε-

Οἰκόσημον.

ριέχονται συνήθως ἐντὸς εἰδους ταινιῶν (*cartouches*).

Πολλάκις τὰ οἰκόσημα πλειότερων οἰκογενειῶν συγχωνεύονται εἰς ἓν διὰ τῆς ἐπιμίξεως αὐτῶν· διὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ θυρεὸς διαιρεῖται εἰς ἀνάλογα μέρη, ὧν ἕκαστον περιέχει τὸ ἐμβληματικὸν σημεῖον ἑκάστης τῶν οἰκογενειῶν τούτων.

Τὰ δὲ παράσημα τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ Βασιλέων τίθενται πάντοτε μετὰ τῶν στηριγμάτων αὐτῶν ἐντὸς πολυτελοῦς καὶ κροσσωτῆς σκηνῆς.

Τὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωματῶν διακρίνονται διὰ στρογγύλου πύλου κειμένου ἄνω τοῦ θυρεοῦ, καὶ κεκοσμημένου ἑκατέρωθεν ἐκ νήματος συμπεπλεγμένου μετὰ θυσάνων κατ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν διατεθειμένων, καὶ δηλούντων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν τὸν βαθμὸν τοῦ ἔχοντος τὸ οἰκόσημον. Οὕτως οἱ Καρδινάλιοι φέρουσι δεκαπέντε θυσάνους· οἱ ἀρχιε-